ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުނުގޮތް

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2024/HC-B12/55
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- **އިސްތިއުނާފާ ދެކޮޅުވެރި ފަރާތް:** މުޙައްމަދު އަންސާފް، [redacted]
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ދީޔާނާޒް ފަހުމީ
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްމާލިކު ހުސައިން

ނިންމި ތާރީޚު: 12 ޖުމާދަލްއޫލާ 1446 / 14 ނޮވެންބަރު 2024

ހައިކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ބަލައި ނިމުނު ތާރީޚް: 19 ޖުމާދަލްއޫލާ 1446 / 22 ނޮވެމްބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ހުކުމް:

- **ނަންބަރު:** [redacted]
- **ނިންމި ކޯޓު:** [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު
- **މާއްދާ:** ސަރުކާރުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާގުޅޭ ނިންމި ނިންމުން
- **ހުށަހެޅުން ތާރީޚް:** 30 ޖޫން 2024
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 17 ސެޕްޓެމްބަރު 2024

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް
ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
ވަކީލު ވަކީލުން:
ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]
[illegible]
ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް
[illegible] [redacted]
ވަކީލު ވަކީލު:
[illegible]

ކީވޯޑް – ސަރުކާރުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުން – ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޕީނަލް އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) – ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާ – ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާ – ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (2) – ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާ – ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) – ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާ – ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާ – ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) – ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ([illegible]) – [illegible] – އިސްތިއުނާފުގެ މުއްދަތު – [illegible] – [illegible]

ފަނޑިޔާރު [illegible] ރަޝީދު [illegible] [illegible] ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް އަދި ފަނޑިޔާރު [illegible]

ހުސައިން ތާއީދު ކުރައްވައެވެ.

ތަޢާރަފު

1. މިއީ، [redacted] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން [illegible] [illegible] ނިންމި ނިންމުން" (17 ސެޕްޓެމްބަރު 2024) އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް (މިފަހުން "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް" ނުވަތަ "ދައުލަތް" ކަމަށްބުނެވިފައިވާ)ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލައިގަތް ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ [redacted] [redacted]، މުޙައްމަދު އަންސާރު[1] (މިފަހުން "މުޙައްމަދު އަންސާރު" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ކަމަށްބުނެވިފައިވާ) އެވެ.

މައްސަލައިގެ ހިނގާދިޔަގޮތް

2. ދައުލަތުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 (ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޚާއްޞަ އުޞޫލުތަކެއް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ[2] 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާ ގުޅުވައިލާ، އެ މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން، މީހަކު އޭނާގެ ޢާއިލާގެ ކުޑަކުއްޖަކާއެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)ގެ[3] 120 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރާ ގުޅުވައިލާ، އެ މާއްދާގެ (ށ)ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން، ޢަނިޔާއެއް ދިނުމުގެ ކުށުގެ

---

[1] ދިވެހިރައްޔިތެއްގެ އައިޑީކާޑު ނަންބަރު [redacted]

[2] މިފަހުން "ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009" ކަމަށް ބުނެވިފައި.

[3] މިފަހުން "ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު" ކަމަށް ބުނެވިފައި.

ދައުވާ 22 ސެޕްޓެމްބަރު 2020 ދުވަހު [redacted] މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އުފުލާފައިވެއެވެ.

3. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުން އުފުލާފައިވާ މި ދައުވާގެ ތެރެއިން، އާއިލާގެ ކުޑަކުއްޖަކާއެކު ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ދައުވާ ދަށުކޯޓުގައި ބަލަމުންދިޔައިރު، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

4. ބުނެވިދިޔަ ޤަޟިއްޔާގެ އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން، [illegible] ހުށަހެޅުންތަކެއް ހުށަހަޅުއްވައިފައެވެ. އެ ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން، މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި 10 ހުށަހެޅުމުގެ ތެރެއިން 8 ވަނަ ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން، މި މައްސަލައިގެ "ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] ހުށަހެޅުންތަކާއި [illegible]"ގެ "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

5. އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅުންތަކުގެ ތެރެއިން، 8 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ތިރީގައިވާ ގޮތެވެ.

> "12 [illegible] 15 [illegible]."[4]

6. [illegible]، ބުނެވިދިޔަ 8 ވަނަ ހުށަހެޅުމުގެ [illegible] [illegible] ތިރީގައިވާ ގޮތެވެ.

---

[4] އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (29 ސެޕްޓެމްބަރު 2020) ގެ 3 ވަނަ ސަފްހާ.

> "[illegible] 1 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ."[5]

7. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ހުށަހެޅުމާ ގުޅިގެން، "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"ގެ، "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] 31 އިން 38 އަށް، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 33 ވަނަ [illegible]، [illegible] އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ [illegible]، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާ [illegible]، އެ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، "[illegible]" [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

8. [illegible] ނަންބަރު [redacted] [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"ގައި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެދަށުން

---

[5] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (29 [illegible] 2020) ގެ 14 ވަނަ [illegible].

ދައުލަތުން އުފުލާފައިވާ ދައުވާ ބާޠިލުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް [illegible]، އެ މައްސަލަ

ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފު [illegible]. މިއީ [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible].

9. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ފުރަތަމަ އަޑުއެހުމެއް ބޭއްވިފައިވަނީ 05 ނޮވެމްބަރ 2024 ދުވަހުއެވެ. އެއަށްފަހު، 12 ނޮވެމްބަރ 2024 ދުވަހު މައްސަލަބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ ބެންޗުގެ ރިޔާސަތު ބަދަލު ކުރުމަށްފަހު، މިހާރު މައްސަލަ ބަލަމުންދާ ބެންޗުން 12 ނޮވެމްބަރ 2024 ދުވަހު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުން ބާއްވައި، ޚަސްމުންގެ ހުށަހެޅުންތައް ނިންމުމަށް ފުރުޞަތު ދީފައެވެ.

[illegible]

10. [illegible] 8 [illegible]

10.1. [illegible] 5 [illegible][6]

10.2. [illegible][7] [illegible]

---

[6] [illegible] 34 [illegible]

[7] [illegible] 2021/HC-N-A/03 [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އިސްމާޢީލް ނާޝިދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[8] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި، ޤާނޫނުއަސާސީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible].[9]

10.3. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible].[10]

10.4. [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ [illegible]، އެ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[11]

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާއި ބެހޭގޮތުން [illegible]

11. [illegible] ނަންބަރު [redacted] "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" އިސްތިއުނާފު [illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ [illegible] [illegible] 1 (އެކެއް) އިސްތިއުނާފީ [illegible]. [illegible]، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

---

[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HC-A/108 ޤަޟިއްޔާ.

[9] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޤަވާއިދުގެ 35 ވަނަ މާއްދާ.

[10] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޤަވާއިދުގެ 36 ވަނަ މާއްދާ.

[11] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޤަވާއިދުގެ 37 ވަނަ މާއްދާ.

(ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ[12] 46 ވަނަ މާއްދާއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު)ގެ[13] 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ. މި އިސްތިއުނާފު ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތައް ތަފްޞީލުކޮށް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްލައިލަމެވެ.

12. މި މައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)އާ ޚިލާފުވުމީ، އެ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ކުށްވެރިވާ ދައުވާއަކީ ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގައި ކޮށްފައިވާ ދައުވާއެއްކަމަށް، އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވާ "ސަރުކާރުގެ ކުރިން ހުރަސް ހުރަސްއެޅުމުގެ ނިންމުން"ގައި ބައްދަލުކުރެވިފައިވަނީ ދައުލަތުން ނުކުރެވޭތީކަމެވެ. ސަބަބަކީ، މި މައްސަލައާއެކު ހުށަހަޅާ ލިޔުންތަކުގެ ތެރެއިން ޖުމުލަ ނަންބަރު 5 ގެ ފޯމުގައި ހިމަނާފައިވާ 28 ޑިސެމްބަރު 2020 ދުވަހުގެ "ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ސުވާލުކުރާ މީހުންނަށްދޭ ޤާނޫނީ އިންޒާރު" ފޯމުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައިވާ ކަން ހިމަނާފައިވާތީކަމެވެ.

13. މި މައްސަލައިގެ "ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ސުވާލުކުރާ މީހުންނަށްދޭ ޤާނޫނީ އިންޒާރު" ފޯމުތަކުގެ ތެރެއިން، 27 ޑިސެމްބަރު 2020 ދުވަހުގެ ފޯމުގައި ހިމެނިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 2 (ދޭއް) ކަރުދާހެވެ. އަދި 28 ޑިސެމްބަރު 2020 ދުވަހުގެ ފޯމުގައި 3 (ތިނެއް) ކަރުދާސް ހިމެނިފައިވާއިރު، ތިންވަނަ ކަރުދާހު ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގައިވާކަންތަކެވެ. ޝަރީޢަތަށް ދެ ފޯމުގެ ތެރެއިން 28 ޑިސެމްބަރު 2020 ދުވަހުގެ ފޯމަށް، މައްސަލައިގެ ދައްކާ ފޯމު ޖެހި ބުރަތަކުން ފުރިހަމަ ކޮޅަށް ހުސްތަނުގައި ހިމަނާފައިވާ ލިޔުމެއް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް،

---

[12] މިފަހުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު"ކަމަށް ބުނެފައެވެ.

[13] މިފަހުން "ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު"ކަމަށް ބުނެފައެވެ.

އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 27 އޭޕްރީލް 2020 ދުވަހާއި 28 އޭޕްރީލް 2020 ދުވަހުގެ "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޒާރު" ހިމަނާފައިވާކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ދައުވާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެ ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިނުމަށްފަހުކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

14. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް ބަލާއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގައި، ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ސުވާލުކުރުމުގެ [illegible] ގުޅުންހުރި އިޖުރާއަތުތައް [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible]. މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible].

15. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުލަތުން [illegible] [illegible] ސުވާލުކުރިއިރު [illegible] އޯޑިއޯ ވީޑިއޯ ރެކޯޑިންގ މައްސަލައިގެ [illegible] ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާތީ، އެ ރެކޯޑިންގތަކުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންޒާރު [illegible] [illegible] ދައުލަތުން [illegible]. އަދި އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible]، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، މި މައްސަލައިގެ "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"ގެ "[illegible] [illegible] ކަންކަން" ސުރުޚީގެ ދަށުން 13 ވަނަ ނަންބަރުގައި، މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

16. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އަބްދުﷲ ޝާހީން އަބްދުލްޤައްޔޫމް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް[14] މައްސަލައިގެ 84 ވަނަ ޕެރެގްރާފުގައި ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވާ ފަދައިން، ޤާނޫނީ އިންޒާރުދިނުމަކީ ކަށަވަރުކުރުމަށް އިންޞާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ގެންދިއުމަށް ބޭނުންވާ ކަންތައް، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގައި ސާބިތުކުރަންވާ ކަންކަން ހާމަކޮށް، ފާހަގަކޮށްދިނުމުގެ ކަންކަމުގައި ބަލާނެ ކަންތައްތަކެކެވެ.

17. މި މައްސަލައިގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ 8 ވަނަ ހުށަހެޅުމުގައި، ބަޔާންފުޅުކުރެއްވީ މައްސަލައަކާ ގުޅިގެން ދަޢުވާ ކުރިއަށްގެންދިޔަ ގޮތަށް ބަލާއިރު، އެކަން އިޖުރާއާތު މި މައްސަލައިގައި ހިނގާފައިވާތީވެ ބަލާފައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދަލީލެއް ނުފެންނާނެއެވެ. ފަހަރިއްދުންގެ ޤާނޫނުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުގައި ވަކިވަކިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމުގައި، އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި އެކަމާ ކަނޑައަޅާފައިވާގޮތަށް ފަހަރިއްދުން ހިންގުން ކަނޑައަޅާފައިވާނެއެވެ. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 117 އަދި 118 ވަނަ މާއްދާގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅޭގޮތުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައި ވާނެއެވެ. އެ މާއްދާތަކުގައި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާނެ ގޮތުގައި ތުހުމަތު ހިމަނާފައިވާނެ ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާފައިވާ ހުށަހެޅުމުގައި އެފަދަ ތުހުމަތެއް ހިމަނާފައި ނުވެއެވެ. އަދި ތުހުމަތު ހުށަހަޅާފައިވާ، ދައުލަތުން އެކަން ޝަރީޢަތުގައި ސާބިތު ކުރެވުނު ގޮތް ގެންދިޔުމުގައި، މި މައްސަލައިގައި އެއީ ދައުލަތުން ގެންދިޔަ ގޮތަކަށް ބެލިދާނެއެވެ.

18. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެސްޓޭޓް އިބްރާހިމް ޝާކިރު ވ. އާއިޝަތު ޝަހީދާ ހަސަން މ. ސަވީރާބަނޑާރި ސިލްވިސް ގޮސް ޖޯހަން އާރް ޕެރޭރާ ވިދާގެ، ސިވިލްޓަރުސް އާރު ހަސަން ޕެރޭރާ ވިދާގެ[15] މައްސަލައިގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރީޢަތް ނިޔާތަކުގެ ބިނާކުރެއްވި އުސޫލުތަކާއި ނިޔާތަކުގެ އަސާސީ ފިކުރު

---

[14] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/30 މައްސަލަ.

[15] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/SC-A/23 މައްސަލަ.

ސިފަތަކާއެކުކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާކަމަށެވެ. އެ އުސޫލަށް މި މައްސަލައިގައި ރިއާޔަތްކުރާއިރު، އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުގެ [illegible] ކަންކަން [illegible] ސާބިތު ކޮށްދެވިފައިވާކަމަށް [illegible] ނުފެނޭކަމަށެވެ.

19. މީގެއިތުރުން، އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] ޝުޖާޢު ވ. [illegible][16] ޤަޟިއްޔާގެ 69 ވަނަ ނުކުތާގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

20. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގެ "[illegible] ކުރިން [illegible] [illegible]"އިން، އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 46 ވަނަ [illegible] (ހ)ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

---

[16] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/44 ޤަޟިއްޔާ

21. ދައުލަތުގެ ފަރާތުން މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރިފަހުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. (ނަމާއި އެޑްރެސް ސިއްރުކޮށްފައި)[17] ޤަޟިއްޔާގެ 41 ވަނަ ނުކުތާގައި، ޤާނޫނުގައި އެ ކުށަކަށް ބަޔާންކުރާ ނަގުދު ޖޫރިމަނާ ބަދަލުން ކަނޑައަޅައިދީފައިވާ، ދަޢުވާކޮށް ހުކުމް ހުކުމްކުރުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޤާނޫނުތަކާގައި ބަޔާންކުރާ ޖާއިޒު އަދުލުގެ ނިޒާމު ހިނގުން ގެއްލުންދޭކަމަށް ހުކުމަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގައި ވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމާމެދު. މި މައްސަލައިގައި، އެގޮތަށް ދަޢުވާކޮށްފައިވާކަން ދަޢުވާކުރި ފަރާތުން، މި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ އަދި ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމް ބައިވެރިޔާގެ މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރިކަން ދަޢުވާކުރި ސަރީޙަކޮށް އަސާސްތަކުގައި ދަޢުވާކުރި ބުނެފައިވެއެވެ.

22. މި މައްސަލައިގެ އަސާސްތަކުގައި ސަރީޙަކޮށްދީފައިނުވާ ސަބަބުތަކާގެ ޤަރާރުގައި ދަޢުވާކުރި ދައުލަތުގެ މައްސަލަ ފާހަގަކޮށް ބެލިގައި އޮތުމެވެ.

22.1. މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން 05 ނޮވެމްބަރު 2024 ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި، ސާބިތު ކުރުވުމާއި ދިފާޢު އިންޞާފުގެ ސަރީޙަކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދިފާޢުކުރުމުގައި، އެ ދިފާޢު ދޫކޮށްލަން ފަރާތުން ބައްލަވާފައިވާ ދަޢުވާގެ ބުނުމުން، އެކަމަށް ފަރާތުން އެއްވެސް ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ސަރީޙަކޮށް ސާބިތު ކުރެވިފައިވެއެވެ. ޝަރީޢަތުގައި ދަޢުވާކުރުން ބުނެފައިވުމުން، އެ ދިފާޢު އެކަމަށް، އެކަން އެގޮތުން ހިނގާފައިވާކަން ފަރާތުން އެއްވެސް ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ދަޢުވާކުރުން ދިފާޢު ކުރެވިފައިވެއެވެ. ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފު ހުށަހަޅުއްވަމުން، "ސަރީޙަކޮށްގެ ކުރިން ހުކުމަކީ ހުކުމްކުރާފަދަ ނިޔާ ނިޔާމުން"ގެ ސަރީޙަކޮށް ފާހަގަ ކުރަނީ" ސާބިތުގެ ދަރަޖަ 13 ވަނަ ނަންބަރުގައި ފާހަގަކުރާ ބައްލަވާ ދަޢުވާ ކުރިއަށް ބޭއްވުމުން، އެކަން ސާބިތުކޮށްދެއެވެ.

---

[17] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/170 ޤަޟިއްޔާ މިގޮތުން "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/170 ޤަޟިއްޔާ"ގައި ބުނެފައިވޭ.

22.2. މި މައްސަލައަކީ މައުޟޫޢީގޮތުން ކުރިއަށް ގެންދެވޭނެ ދައުވާއެއް ނޫންކަމުގެ ދިފާއު ހުށަހަޅާފައިވާތީ ޝަރީޢަތުން ސުވާލު ކުރުމުން، އެކަން ސާފުނުވާކަމަށާއި، އެންމެހައި ހުށަހެޅުންތަކަށް ރިއާޢަތްކޮށް ތުހުމަތު އުފުލާފައިވަނީ ޤާނޫނީ އިންސާފު ދީފައިނުވާ ދައުވާއަކަށްވާތީ، ދައުވާ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި، އެ ނިންމުމުން އެ ދައުވާ ބާޠިލު ކޮށްފައިވާކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

22.3. ދައުވާއެއް މައުޟޫޢީގޮތުން ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެ ކަންކަން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް [illegible] 120 ވަނަ މާއްދާއާ ގުޅުވައި ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާފައިވާތީ ޝަރީޢަތުން ސުވާލުކުރުމުން، އެފަދައިން ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

22.4. އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން ދައުލަތުގެ [illegible] 8 [illegible]

.22.5 ލިޔުން ނުލިބޭކަމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ބުނާބުނުމާމެދު ސަމާލުވެއްޖެން ސާބިތުކުރުމުން، މައްސަލައިގެ ލިޔުންތަކާއި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ޕޯސްޓުކުރިކަމަށް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދައުލަތުގެ ލިޔުންތަކުން ދައްކާކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

.22.6 މައްސަލައެއްގެ ތަފްޞީލު ކުރިއަށްދާއިރު މުއްދަތަކަށްފަހު ޤާނޫނީ އިންޒާރުގައި، އެ ޗީޓުގެ މައްސަލަ އާދިރަގައި ކުރުވުން ދައުވާގެ މާއްދާ ހިމެނޭކަމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ދަށުކޮށް ވާހަކައެއް ރައްދު ދިނުމަށް ދައުލަތުން ފުރުޞަތު އެދުނެވެ. ޝަރީޢަތުގައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ ބުނުމުގައި، ޗީޓުގެ މައްސަލަ ރިޕޯޓުކުރުން ރަނގަޅުކުރުމުގައި ކޯޓުތަކުން ބޭނުންކުރާ ގޮތަށް، ކޯޓުގެ ޙުކުމްތަކުން ސާބިތުވާން ކަމަށާއި، އަދި ދައުވާކުރުމުގެ މަރުޙަލާގައި އެ ރިޕޯޓުތަކުގެ ގޮތުން ދައުވާކުރުމުގައި ބުނާގޮތުގެ ބަޔާންތަކަކަށް ބުނެފައިވެއެވެ. އެ އުސޫލު މި މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރެވޭނެ، ރިޕޯޓުކުރުމުގެ ހާލަތާއި ކޯޓުގެ ބައްދަލުކުރުމުގައި ވަކާލާތު، އެގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ ކޮންމެ ދައުވާއެއްގައި ރިޕޯޓުކުރުމުގައި ސާބިތުކުރުމަށް ވަކާލާތު. އަދި ޗީޓުގެ މައްސަލަ ރިޕޯޓުކުރުމުގައި އެ ޤާނޫނުގެ އަންގާފައި މަރުޙަލާތަކުގައި ރިޕޯޓުކުރުމަށް ވަޒީފާއެއްކަމަށް ދައުލަތުން ނެރުނުކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. މި އުސޫލަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/170 ޤަޟިއްޔާގެ 41 ވަނަ ނުކުތާގައިވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލެވެ. ސަމާލުކަމުން އިތުރަށް ސާބިތުކުރުމުން، ދައުވާކުރި މާއްދާ ބަޔާންކުރުމަށް ކޮންމެހެން ކަރުދާސް ކަމެއްކަމަށް ދައުލަތުން ނުދެކެއެވެ. އަދި ހަރަކާތްތެރިވި ބަޔާންކުރުމުން ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިނުމަކީވެސް ދައުލަތުން ދޭކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

.22.7 ޤާނޫނީ އިންޒާރުގެ ބޭނުމަކީ ހުރިހާ ބަޔާންކުރުމުން ފުރުޞަތު ދައުލަތުން ހަރަކާތްތެރިވެ، މި މައްސަލައިގައި ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދޭނީ އިތުރުކޮށް އޮތުން ބާރުން ނަގައިދިނުމަށް ކިއުކޯޑް

ޝަރީޢަތުން ސުވާލުކުރުމުން، ހާދިސާ ބަޔާންކުރުމުން [illegible]، ޝުހޫދުން ޙާޟިރުކުރާ މިންވަރަކީ އެއީކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް، ދައުލަތުން ބައެއް ހާލަތުގައި ދިމާވެފައިވާ ޙަޤީޤަތަކީ، ސީދާ މާއްދާ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ ކޯޓުތަކުން [illegible]، އޭގެ ސަބަބުން އިސްތިއުނާފު ކުރަންޖެހި ވަރަށްގިނަ ވަގުތު ހޭދަވާކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

22.8. މި މައްސަލަ ދައުލަތުން ތަޙުޤީޤުކުރުމަށް އެދިފައިވާ [illegible] ޝަރީޢަތުން ސުވާލުކުރެވުނެވެ. ޖަވާބުގައި، މިއީ އެއްޗެއްސަކާ ގުޅިގެން އުފުލުން ދެ ދައުލަތާއެކު ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ ހުކުމްކުރުމުގައި، [illegible] [illegible] [illegible] އަނިޔާއެއް ދިނުމުގެ ދައުވާއާ އެކުއެކީގައި ތުހުމަތު [illegible] [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ.

22.9. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދައުލަތުން [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުވާލުކުރުމުން، ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މި މައްސަލައަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ.

22.10. ދައުލަތުން [illegible] ދައުވާ ހުށަހެޅުމުގައި ދިމާވި [illegible] ޝަރީޢަތުން ސުވާލުކުރުމުން، [illegible] ދައުވާ ހުށަހެޅުމުން މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގެންދިޔަކަން ދައުލަތުން ޖަވާބުދީފައިވެއެވެ.

22.11. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސުވާލުކުރުމުން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ.

މި މައްސަލައިގައި ސުޕްރީމްކޯޓުގެ މުޤައްރަރާއާ ހަމައިން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އެދިފައިވިނަމަވެސް، މި މައްސަލަ ބެލުމުގެ ކޯޓުހިނގުމުގެ އެދުމަކުން ބަލައިނުގަނެވޭ.

22.12. މި މައްސަލައިގެ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރޭގައި ދަށުކޯޓުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހަވާލާދީފައިވާ 27 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ ބަޔާނާ ސުޕްރީމްކޯޓުން ސާފުކޮށްދެއްވުން، 27 އޮގަސްޓް 2020 އަދި 28 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ ބަޔާންތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް ދައުލަތުން ޖަވާބު ދީފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އުޒުރު

23. ދައުލަތުން އުޒުރުތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ތިރީގައިވާ ގޮތަށެވެ.

23.1. އިސްތިއުނާފު ޢަރުޟުގާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގެ، 8 ވަނަ ހުށަހެޅުމަށް، ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01 "ސުޕްރީމްކޯޓުކުރިމަތިންދާ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދު"ގެ[18] 118 ވަނަ މާއްދާގައި ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ކުރިން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުންތަކާއި އޮންނަންވާގޮތުގެ އިޖުރާއާތު މިވާ ހުށަހެޅުމުގެއަށް ކަނޑައަޅައި،

23.2. ދަށުކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] ގެ ޤަޟިއްޔާގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހަޅާފައި ނިންމި ނިންމުން އިސްތިއުނާފު ބައްލަވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކޯޓުގައިވާ އާއިލާގެ މިހާރުގެ ބޭއްވުމުގައި އަދާލަތު ހިނގުމުގެ ކުރުގެ ދައުލަތް ބާޠިލުކޮށްގެން ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށްގެން ކަނޑައަޅައި،

23.3. މި މައްސަލައަކީ މައުޟޫޢީ ގޮތުން ކޯޓަށް ގެންދެވުން މައްސަލަކޮށްގެން ކަނޑައަޅައި، މައްސަލަ ގޮސްފައިވާ ހިސާބުން ކޯޓަށް ގެންދިއުމަށް ދަތި ކަމަށް ބަލައިދިނުމުގެ ކޯޓުހިނގުމަށް އެދޭކަމަށެވެ.

---

[18] މިގޮތުން "ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ގަވާއިދު"ކަމަށް ބުނެވިއްޖެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ބަޔާނާއި ދެކުމުން ފާހަގަ

.24 ދައުލަތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުގެ ބައްދަލުވުމު ފަރާތުން ހުށަހެޅި ބަޔާނާ ވާހަކަ ސަރީހަކޮށްގައި ދެކޮޅުން ދައިގަނޑު ވަރަށްގައި ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީއެވެ.

.25 ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފުގައި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ޝަރީޢަތްކުރެވިފައިވާތީން، ދަރަޖާގެ ނިންމުން ޖިނާއީގޮތުގައިވިޔަސް އެ މާއްދާގެ ކޮންމެވެސް ނުކުތާއެއް އަދި ކޮންމެ ވާހަކައެއް ދައުލަތުން ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމަށް. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގައި މިއީގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތުހުމަތުކުރެވޭ ޖަރީމާ ހައްޤުގައި ބަދަލުއިގެން ސާބިތުކުރާ ގޮތުގެ ތަފްސީލު ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

.26 ދައުލަތުން ބަޔާންކުރާ 28 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހުގެ ޤާނޫނީ އިންޒާރު (ފޯމު 5) ފޮނުވި، އެ ދުވަހުގެ އޭޖެންޓް ލިޔުން ހުށަހެޅުމަށްއާއި 28 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހުގެ ބޭރުގެ ބަޔާން ބޯލުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ކަންތައް ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިފާއީވާކަން ސާބިތުކޮށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވާކަމަށެވެ. ނަމަވެސް، މި މައްސަލައިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ބަޔާނާއި، މި މައްސަލަ އެނގޭ ފުރަތަމަ ދަރަޖައިން ހުށަހެޅިއިރު، އިސްތިއުނާފު ބައްދަލު ފަރާތަށް ފޮނުވާ ކަރުދާސްތަކުގެ ތެރެއިން ފޯމު ނަންބަރު 23 އަދި 24 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ 27 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހުގެ ބަޔާންކޮށްފައެވެ. އަދި ދައުލަތުން ދެފަރާތް ތިރިހަމައިން ހުށަހެޅިއިރުވެސް، 28 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހުގެ ބަޔާން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަމަށެވެ.

.27 އެހެންކަމުން، ފަނޑިޔާރު ކުރިފުޅުމަތީގައިހުރި މިއްސަލަތަކުން ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިނުކަން އެނގޭކަމަށް ދައުލަތުން ބުނާއިރު، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ޤާނޫނީ ހުށަހެޅި ލިޔުންތަކުގައިވެސް 28 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހުގެ "ހައްޤުގައި ބަދަލުއިގެން ސާބިތުކުރާ މިންނަންދިނު ޤާނޫނީ އިންޒާރު" ހިމަނާފައިނުވާކަން ދައުލަތުގެ ބަޔާނުވެސް އެނގޭކަމަށެވެ.

28. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގައި ގިނަ އަމުރުތަކެއް ހުރިހިނދު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ނިންމުން [illegible] އޭގެތެރެއިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ދައުލަތުގެ [illegible] ބަލައިގެން، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުގެ [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި، އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible].

29. މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިންކަން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] ކޯޓުގައި [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 05 ނޮވެމްބަރު 2024 ވަނަ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] މި މަރުޙަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، މި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު [illegible] "ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

30. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަރުވާއަކީ ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible]. ދައުލަތުން އެދިފައިވާގޮތަށް އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ

ގަވާއިދުގެ 118 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެ ނިންމުން ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށް ދައުލަތުން އެދިވަޑައިގަތުން، އެކަމަކު އިސްތިއުނާފު ނުކުތާގައި ހިމެނިފައިވާ ކަމެއްނޫންކަމަށެވެ. އެހެނީ، އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގައިވާ ނިންމުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 118 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުކަމަށް ކަނޑައަޅާނަމަ، އެންމެ ހަރަކާތްތެރިވާން އެކަން ގެއްލޭ ކަމަކަށްވާތީ ނުކުތާކަމަށްވާތީ، އެފަދައިން އެދުމުގެ ސަބަބުން ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ ހުކުމްކުރެއްވުމުގައި ޤާނޫނުގައި އެކަން ހުރިހާ ހުކުމްކުރެއްވުމުގެކުރިން ސާބިތު އެހެންކަމަށްވާތީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދައުލަތުގެ އިސްތިއުނާފު ބަޔާންކުރައްވާ އިސްތިއުނާފު ދައުރު ހެދުމުގެ ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ 8 ވަނަ ހުކުމުގެ ގެއްލުން ކަމަށްވާތީ، ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުކުރި "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުކުމެއް ހުކުމުގެ ނިންމި ނިންމުން"ގައިވާ އެހެންކަމުގެ ބަޔާންއެއް ކުރިމަތިވުމަށް، މެދުނުކެނޑި ބާޠިލު ކުރެވޭކަމަށް ނުކުތާކަމަށެވެ، އެއީ ބައެއްގެ ހަމަޖެހުން ބާޠިލުކޮށް ކުރެވެނީކަމަށް ނުކުތާކަމަށެވެ.

31. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާއި އެއްގޮތް ދިމާނުވާކަމަށެވެ. އަދި މި މައްސަލައަކީ އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ގޮތުގެ މައްސަލައެއް ނޫންކަމަށެވެ.

32. މި މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުގައި ޝަރީޢަތުންކޮށްފައިވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ދައުލަތުގައި މައިގަނޑު ވާހަކައެއް ބެލިގައި އޮތިއްޔެވެ.

32.1. މައްސަލައިގެ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ތެރެއިން 28 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހުގެ ޝަރީޢަތް އިންޑެކްސުގެ ކުރުމަށް އިސްތިއުނާފު ބަޔާނާ ހުށަހަޅަން ހުށަހެޅިދިނުމަށް ދައުލަތުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އެ ފޯމުން އިސްތިއުނާފު ބަޔާނާ ހުށަހެޅުމަށް ފިޔަވަޅު ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކުރުމުން، ފޯމަށް ނިސްބަތްކުރުން މުއްދަތު ފުރިހަމަވާކަމަށް ވަކިވެ ފުރިހަމަވާކަމަށެވެ.

.32.2 މިމައްސަލައިގައި ޝާހިދުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަޔާންތަކުގެ ތެރޭގައި އެ ވިޔުން އޮތްކަން ނުވަތަ ދޫކޮށްލަން ވަކިން ބައްލަވާފައި ޖަވާބު ދިނުމަށް ސަރުކާރުގެ އެއްބަސް ފުރުޞަތުގައި، 28 އެޕްރީލް 2020 ދުވަހު އެއްވެސް ބަޔާނެއް ނަގާފައި ނުވާކަމަށާއި، ބަޔާން ނަގާފައިނުވާ ޝަރުޢީގައި އިންޒާރެއް ދިނުމަށް ނުވާނެކަމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ވަކީލު ވިދާޅުވެފައެވެ. އަދި ދިވެހިފުލުހުން 27 އެޕްރީލް 2020 ދުވަހުގެ ނ ބަޔާންކަމަށެވެ.

.32.3 އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މިމައްސަލައިގެ ވިދިއުޅުމާތީ 28 އެޕްރީލް 2020 ދުވަހުގެ ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދިވެހިފުލުހާ ސަރުކާރުން ސަރުކާރުތަކުން، އެ ވިޔުން ދިވެހިފުލުހުން ޖަވާބު ދެއްވާފައިވެއެވެ.

.32.4 އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ހުށަހެޅުއްވުމަކީ، މިމައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤު ކުރިއަށްގެންދިޔައީ މުއައްސަސާތަކުން ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތުގައި، އެ ޖެހޭގޮތުގެ މައްސަލަ އޮޅުމެއް ކުރިއަކުން ދަލީލު މައްޗަށް ހިމަނަންޖެހޭކަމަށް ދެކުނީ ސަރުކާރުން ސާބިތު ކުރެވިފައެވެ. ޖަވާބުގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ހުށަހެޅުއްވި އިޝާރާތްކުރައްވާފައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުލަތުން ދައުވާކުރާ ކަމުގައިވާނަމަ، އެ މާއްދާގެ ދަށުން ޤާނޫނީ އިންޒާރު ދޭންވާނެކަމަށް ދަޢުވާކަމަށް ބުނެފައެވެ.

.32.5 އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ހުށަހެޅުއްވި ނިޒާމާއި ތަޢާރުޟު މަޝްވަރާގައި ދައުލަތުން އާދޭސްގައިވާ ގޮތަށް ދައުލަތް އިސްތިއުނާފުކުރާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ނިޔާވަނީ ކުރީގެ ތަޙުޤީޤުގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ ބަޔާނުގައި ޖަވާބުގެ ޤާނޫނީ އަސާސީ ސަރުކާރުން ސަރުކާރުން އެދިފައެވެ. ޖަވާބުގައި، އެފަދައިގެ މައްސަލަތަކުގައި އެކުލެވެނީ ޤާނޫނީ އަސާސީގައި އަސާސީ ރައްޔިތުންގެ ގޮތުގައި އިތުރުކޮށްދެއްވާފައި، ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ މުޅިކަމާ ބަންދުކުރުމުގެ މުޅިއެއް ރައްޔިތުން ކުރީގެ ކޯޓަށް ގެނެސްނަމަ އެކުލަވާ ހެއްދުމާ ކަނޑައެޅި އެކުލަވާލާ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ދަށުންވެއެވެ. 27 އެޕްރީލް 2020

އަދި 28 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހަކީވެސް އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ޒަމާން ބަންދުގައިހުރި ދުވަހެއްކަމަށް. ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި ދައުލަތުން [illegible] ދައުވާއެއް [illegible] [illegible] [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] ޢަމަލު [illegible] [illegible] ކުށް [illegible] ދައްކަވާފައެވެ.

32.6. ދައުލަތް [illegible] [illegible] [illegible]، 27 އޮގަސްޓު 2020 އަދި 28 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ޒަމާނުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 23 އަދި 24 [illegible] 27 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހުގެ [illegible]، 28 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހުގެ [illegible] އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ޒަމާން [illegible] [illegible] [illegible].

32.7. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 28 އޮގަސްޓު 2020 ދުވަހުގެ [illegible] އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ޒަމާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ޒަމާން [illegible].

އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ޒަމާން [illegible]

33. [illegible] ޒަމާނުން [illegible]، އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ޒަމާނުން ސުޕްރީމްކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] 8 ވަނަ [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 118 ވަނަ މާއްދާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [redacted] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރުވުނު ކަނޑައެޅުންތައް

.34 މި މައްސަލައިގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައިއޮތް މައިގަނޑު ސުވާލުތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްލައި ލަމެވެ.

.34.1 ކުށުގެ ތުހުމަތުކާގުޅިގެން ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ބަންދުގައި ހުރުން މިހަކަށްދުވާ "ހައްޤުތަކާއި ބަހައްޓައިގެން ސުވާލުކުރާ މިންވަރުތައް ފާހީނީ އިންޒާރު" ޒާތީ، "ބަލާލުން ފާނުސާއި ކުރު"ގައި، ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުން ކަމާ ހިމެނޭނެހެއްޔެވެ؟

.34.2 ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާގެ ނިންމުމަކާނުލާ ދައުލަތު ބޮޑުތަކެއް ނިންމާފައިވާ މައްސަލައެއް، ނިމުނު ހިސާބުން ދަރުމަތީގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ބާރުތަކުގައި އަދި ކުރަންޖެހޭގޮތަކީ ކޮބައިތޯ؟

ކުށުގެ ތުހުމަތުކާގުޅިގެން ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ބަންދުގައި ހުރުން މިހަކަށްދުވާ "ހައްޤުތަކާއި ބަހައްޓައިގެން ސުވާލުކުރާ މިންވަރުތައް ފާހީނީ އިންޒާރު" ޒާތީ، "ބަލާލުން ފާނުސާއި ކުރު"ގައި، ދައުލަތުގެ ރައްޔިތުން ކަމާ ހިމެނޭނެހެއްޔެވެ؟

.35 މި މައްސަލައިގައިވާ ފަދައިން ސުވާލު ގެންނުނު މައްސަލަތަކުގެ ތެރޭގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން 29 ނޮވެމްބަރު 2022 ދުވަހު ނިންމާފައިވާ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އަލީ ފިރާސް[19] މައްސަލާ ހިމެނެއެވެ. އެ މައްސަލައަކީވެސް ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުނު ގޮތުންނަ މައްސަލައެކެވެ. ހައިކޯޓުގައި އަލީ ފިރާސްގެ ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅުމަކީ، އޭނާގެ މައްޗަށް އެ މައްސަލައިގައި ދައުވާކުރުން އުފުލާފައިވާ އިތުބާރުހުރި މަޢުލޫމާތުގައިވާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ހުކުމް ތާއީދު އަދި ހިނގުމުގެ ކުރުގެ ދަށުވެރި ބަލަދުން ބަލައިގެން ސުވާލު ކުރީގައިބަލާ ކަނޑައެޅިފައިވާކަމާއި، އެ ތުހުމަތު ދެކޭގޮތް މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ފަރާތުތަކުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށްވާކަމާއި، އަދި އެ ސަބަބުތަކަށްޓަކައި،

---

[19] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/112 މައްސަލާ

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާއިން ލިބިދީފައިވާ އަސާސީ ޙައްޤުތައް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 44 ވަނަ މާއްދާއާއި 46 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ޙައްޤުތަކާ އެއާ ޚިލާފުވާގޮތަށް، މައްސަލަގައި ހިންގާފައިވާ ތަޙުޤީޤަކީ ޤާނޫނީ ތަޙުޤީޤެއްކަމަށްނުވާތީ، ޤާނޫނީ ތަޙުޤީޤުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްފައިވާ ދައުލަތުން [illegible]. އަދި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެކި ހެކި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އެ ހެކިތަކަކީ [illegible] ބަލައިގަނެވޭނެ ހެކިތަކެއް ނޫންކަމަށް [illegible].

36. ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] ވ. އަދި [illegible][20] ގެ ގޮތުގައި، [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ [illegible]، އެ މައްސަލައިގައި އަދި [illegible] މައްސަލަ [illegible] ޤާނޫނު [illegible] ހައިކޯޓުގެ [illegible] ބަލައިގަނެވޭނެ [illegible] ދައުލަތުން [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] ކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.[21] އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ހައިކޯޓުގެ [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible] އަދި [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] ދައުލަތުގެ [illegible] 2020 ވަނަ އަހަރު [illegible] 2019 ވަނަ އަހަރުގެ [illegible] މައްސަލައިގައިވާ [illegible] އެ [illegible] އަދި [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ.[22] [illegible] ހައިކޯޓުގެ [illegible] އެ [illegible]

---

[20] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/112 ޤަޟިއްޔާ

[21] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/112 ޤަޟިއްޔާގެ 12 ވަނަ ނުކުތާ.

[22] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/112 ޤަޟިއްޔާގެ 18 ވަނަ ނުކުތާ.

[illegible] ކަނޑައަޅާފައެވެ.[23] އަދި [illegible] ޑިސްޕްރޮޕޯޝަނޭޓް ޕަނިޝްމަންޓުގެ ޑޮކްޓްރިން[24] މައްސަލައިގައި [illegible]

37. [illegible] 24 [illegible] 2024 ދުވަހު [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/170 މައްސަލައިގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޑިސްޕްރޮޕޯޝަނޭޓް ޕަނިޝްމަންޓުގެ ޑޮކްޓްރިން [illegible] އަދި [illegible][25] މައްސަލައިގައި [illegible]

---

[23] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/112 މައްސަލާގެ 19 ވަނަ ނުކުތާ.

[24] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/108,109,110 މައްސަލަ.

[25] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/112 މައްސަލަ.

38. ބުނެވިދިޔައީ މިފަދަ މައްސަލައިގައިވާ ހާލަތުގައި އަމަލު ކުރަންޖެހޭ އާއްމު އުސޫލުތަކުގައި ވީނަމަވެސް، ކޮންމެ މައްސަލައެއް ވަކިން ބަލައި ގޮތެއް ނިންމަންވާނެކަމަށް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/170 ޤަޟިއްޔާގައި ބަލަންޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ކަންކަން ތިރީގައި އެވަނީއެވެ.[26]

38.1 ތުހުމަތު ކުރެވުނު ކުށުގެ އަމަލާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލި ކަމެއްގެ ސަބަބުން، ފަހުން ދަޢުވާކުރުމާ ގުޅިގެން އެކަށީގެންވާ ވަގުތެއް ހިނގާފައިވާތީ؛ އަދި

38.2 މީހެއްގެ މައްސަލަ ތުހުމަތުކޮށްފައިވާ ކުށާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible] ސަބަބުން، އެ މީހެއްގެ މައްސަލަ ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާ އެދިފައިވާ [illegible]؛ އަދި

38.3 ބުނެވިދިޔަ ކަންކަމުގެ ސަބަބުން، އެ މީހެއްގެ ދިފާޢު [illegible] [illegible].

39. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތަށްބަލާއިރު، [illegible] ކޯޓުގެ "ސަރީއަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމުގެ ނިންމުން" ނިންމި ތާރީޚަކީ 17 ސެޕްޓެމްބަރ 2024 އެވެ. ވީމާ، މި މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ [illegible][27] ޤަޟިއްޔާގެ ފަހުން އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/170 ޤަޟިއްޔާގެ ކުރީގެ [illegible] ނިންމުމެވެ.

40. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތް، ސަރީއަތުގެ ކުރީގެ ހުށަހެޅުމުގައި މައްސަލައިގެ ދައުލަތް ކުރިއަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި ދަތިކަމެއްގެ

---

[26] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/170 ޤަޟިއްޔާ

[27] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/112 ޤަޟިއްޔާ

ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބުތަކަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކަންކަމުގައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 85 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޢައިބެއްގެ ސަބަބުން، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރާއި 120 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައުވާ ކުރުމަށް ހުށަހަޅަންދެވޭނެ ދިފާޢެއް ހުށަހަޅާފައި ވާކަމަށް ނުދެކެމެވެ.

41. މީގެއިތުރުން، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ފަދައިން، ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ދައުވާކުރާ މާއްދާއަށް ބަލާލާއި ސުވާލު ކުރުމަކީ، އަސާސީ ޙައްޤެއްކަމަށް މާނަކުރެވޭނެކަމަށް ނުދެކެމެވެ. ސަބަބަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެމަތިން، އެމީހެއްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ކުށަކީ ކޮބައިކަން އެނގުމުގެ ޙައްޤަކީ ކުށުގެ ދައުވާ އުފުލާފައިވާ މީހަކަށް ލިބިގެންވާ އަސާސީ ޙައްޤެކެވެ. ކުށުގެ [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީއިން ލިބިދީފައިވާ ޙައްޤުތަކެކެވެ.

42. މި ނިންމުމުގެ 38 ވަނަ ނުކުތާގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2023/HC-A/170 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ކަންކަން މި މައްސަލައިން [illegible]، ފާހަގަކުރެވޭ ކަންކަން [illegible] ބަޔާންކޮށްފައި އުވައިލީމެވެ.

43. މި މައްސަލައިގައި [illegible] ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކޮށްފައިވާ "[illegible] ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާމެދު ނިންމި ނިންމުން"ގެ "[illegible] ފާހަގަ ކަންކަން" ސުރުޚީގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުގައި، މި މައްސަލައަކީ ތަޙުޤީޤު ނިންމާފައިވާ މައްސަލައެއްކަމަށް [illegible]. މީގެއިތުރުން، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ "ރައްދުގައި [illegible] ޤާނޫނީ އިންޒާރު" [illegible] ޢަމަލުކުރުން، މީނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނު މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤުގައި، މީނާގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވުނީ، 27

މާރިޗު 2020 ދުވަހު، މީނާގެ 14 (ސާދަ) އަހަރުގެ އުމުރުން ދަރިފުޅަށް ޖިންސީ އަދި ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީގޮތުން އަނިޔާކުރުންކަމާއި، އެ ހާދިސާއާ ގުޅިގެން ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ ދަށުން ދެ ދަޢުވާއެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށުގެ ބާވަތާއި، ހާދިސާގެ ތާރީޚު [illegible] ސާފުވާ [illegible] [illegible]. އަދި މިމައްސަލައިގައި [illegible] ބަޔާން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

44. މި މައްސަލައިގައި [illegible] ދަޢުވާ އުމުރުގެ [illegible] [illegible] ބަލާއިރު، މައްސަލައިގެ ހާދިސާ ހިނގި ތާރީޚާއި، ތުހުމަތުކުރެވެނީ ކުށަށް [illegible] [illegible] އަދަބު [illegible] ބަޔާންކޮށްފައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮތުމުން، މީނާގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 8 [illegible].

45. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 27 [illegible] 2020 [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ ދަށުން [illegible]

[illegible]

46. މި މައްސަލައިގެ [illegible] ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ފަރާތަށް [illegible] އެކިފަހަރުމަތިން ދީފައިވާއިރު، [illegible] އެ [illegible]. މި މައްސަލައިގެ [illegible] 27 އޭޕްރީލް 2020 ދުވަހުގެ "[illegible]" [illegible] "[illegible]" ދަށުން [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ [illegible]، އެ ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ [illegible]. އަދި 28 އޭޕްރީލް 2020 ދުވަހުގެ "[illegible]" [illegible]، [illegible] އެ [illegible] 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ [illegible] 3 (ތިނެއް) [illegible]. މި [illegible] 5 (ފަހެއް) [illegible]، 28 އޭޕްރީލް 2020 ދުވަހުގެ [illegible]، (15) 12/2009 [illegible]. މި މައްސަލައިގައި [illegible] 28 އޭޕްރީލް 2020 ދުވަހުގެ [illegible]، އެ [illegible] މި [illegible].

47. [illegible]، [illegible]، [illegible] 23 ގެ [illegible]، 27 އޭޕްރީލް 2020 ދުވަހުގެ [illegible]، އެ [illegible] 9/2014 [illegible]. އަދި [illegible] 24 ގެ [illegible] 27 އޭޕްރީލް 2020 ދުވަހުގެ [illegible] 12/2009 [illegible].

48. މި މައްސަލައިގައި 12 ނޮވެމްބަރު 2024 ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުގައި، 28 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހު އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުގެ ބަޔާން [illegible] ދައުލަތުން ބުނާއިރު، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުގެ ވަކީލު [illegible] [illegible] [illegible] އަދި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު ހައްޤުވާ ފަރާތުގެ 28 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ [illegible] [illegible]. އަދި 28 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ ބަޔާން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން 13 ނޮވެމްބަރު 2024 ދުވަހު [illegible] [illegible] 28 އޮގަސްޓް 2020 ތާރީޚުގެ [illegible] [illegible] ނަންބަރަކީ 24 ކަމަށްވާއިރު، އެ [illegible] [illegible] (15) 12/2009 [illegible] [illegible].

49. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 28 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 27 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] 28 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އެ [illegible] [illegible] ނަންބަރަކީ 5 އެވެ.

50. ހަމައެއާއެކު، [illegible] ނަންބަރު 22 އަދި [illegible] ނަންބަރު 23 އަކީ 27 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ [illegible] [illegible]. 28 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ [illegible]، އިސްތިއުނާފު [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] 27 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ [illegible]، 28 އޮގަސްޓް 2020 ދުވަހުގެ [illegible]

ޖިނާއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 24 ކަމަށްވުމުން. އެހެންކަމުން ދެ ޝާހިދުންގެ ދެ ބަޔާނުގައި އެއްގޮތްވުމެއް ނަންބަރު ދިނުމުގައިވާތީއެވެ.

51. ބުނެވިދިޔަ ކަންކަމުގެ އަލީގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުން ދިފާޢުގައި ދިޔަ ނުކުތާގެ ސަބަބުން، މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢަށް އަސަރުކުރާ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް އޮތުމާއެކު ބަޔާނުން، 28 އޭޕްރީލް 2020 ދުވަހުގެ ޤަރާރު އިންޒާރާއި އެ ޝަރީޢަތުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޙައްޤުގެ ކަރުދާހާއި، މައްސަލައިގެ ތަޙުޤީޤާތުގައި ބަޔާންކުރެވިފައި، ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނީ ޝަރީޢަތުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޤަރާރު ސާބިތުކޮށް، އިދާރާގެ ހިސާބުން ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅިފައިވާތީއެވެ. އަދި އެ ތަޙުޤީޤު ބަޔާނާއި ދިފާޢުގެ ބަޔާން ދިރާސާ ކުރުމުން، އެ ތަޙުޤީޤުގެ ބަޔާނުގައި ސާފުކޮށް އެވިޑެންސް ނެތުމުން، އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ޤަރާރާ ގުޅޭގޮތުން ސާބިތުކުރުމަށް ދިފާޢު ބަލާފައެވެ. މި ބަޔާނުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފުރަތަމަ ~~~~ ޤާނޫނީ ބަޔާނުގެ އޮފީސް ވ. އަދި ވިސްނާ[28] ފާސްކުރެއްވިގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތުން، މިއީ ތަޙުޤީޤުގެ ނުކުތާތަކުގެ ތެރެއިން އެކަށީގެންވާ ދިފާޢަކީ ދެއްވާފައިވާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ޤަރާރެއް ނޫންކަމެވެ.

52. ބުނެވިދިޔަ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި، "ހައްޔަރުގައި ބަހައްޓައިގެން ސުވާލުކުރާ ޕްރޮސީޖަރުތަކާ ޤާނޫނާ ޚިލާފު" ކަމުގައި އެ ދިފާޢުގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރުމާ ބެހޭ ޤާނޫނުގައި ބުނެފައި، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 120 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ދައުވާކުރުމަށް ހުށަހަޅައި ވާނަމަ ދެމެހެއްޓެވުމަށް މި މައްސަލައިގައި ބެލެވޭނެ ޤާނޫނީ ސަބަބެއްނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ބައިގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާ ޚިލާފަށް، އެ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ކުރުން ޙައްޤުވާ، ޖިނާއީ ޢަމަލެއްގެ ކުށުގެ ބާވަތުގެ ޙުކުމެއް ...

---

[28] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-A/112 ފައިސަލާ

އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުރިން ދައުވާ ބާޠިލުކުރުން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޤާނޫނީ އަދި ސަރުކާރު އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ދެކެމެވެ.

53. މިގޮތުން، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ "ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހެޅި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ނިންމި ނިންމުމުން"ގައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009 ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)އާ ހަވާލާދީ، އެ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ކޮށްފައިވާ، ޖިހަތު ޢުމުރުގެ ޢާއިލާގެ ކުޑަކުއްޖަކަށް ޖިންސީ އަމަލެއް ހިންގުމުގެ ކުރިން ދައުވާ ބާޠިލުކުރުން ކަނޑައެޅިފައި ފުރަތަމައި، އެހެން ހުރިހާ ކަންކަމާއި ނިންމުންތަކެއް އެކުލެވިގެން ދިމާއެއްނުކުރަންވާނެކަމަށް ދެކެމެވެ.

ޝަރީޢަތުގެ ކުރީގެ މަރުޙަލާގެ ނިންމުމަކުން ދައުވާ ބާޠިލުކުރުން ނިންމާފައިވާ މައްސަލައެއް، ނިމުން ހިސާބުން ދަށުކޯޓުގައި ކުރިއަށް ގެންދާ ހާލަތުގައި އަމަލު ކުރަންޖެހޭގޮތް ކޮބައިތޯ؟

54. އިސްތިއުނާފީ މަރުޙަލާގައި ނިންމާ ޖިނާއީ ފައިސަލާ ދަށުކޯޓުން ޝަރުޢުގައި އަމަލުކުރާނެ އުޞޫލު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިބްރާހީމް ޒާހިދު[29] ފައިސަލާގައި ތަފްސީލުކޮށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާނެއެވެ. ދަށުކޯޓުން މި މައްސަލައިގެ އިސްތިއުނާފުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މި މައްސަލަ ތަޙުޤީޤު ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް، މި މައްސަލައަކީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ވަސްކަތަކައިގައިވާ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ހިންގުމަކާނުލައި، އިސްތިއުނާފީ މަރުޙަލާގެ ތެރެއިން ދައުލަތު ވުޖޫ ބާޠިލުކޮށް، މައްސަލައިގެ ފައިސަލާ ފައިލު ބަންދުކުރަންޖެހޭ މައްސަލައެކެވެ.

---

[29] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/HC-A/183 ފައިސަލާ

.55 ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮޕީރައިޓުގެ ޤާނޫނު)ގެ[30] 46 ވަނަ މާއްދާގެ ހުކުމުގައި، ކޮޕީރައިޓް ހުރަހަށް މުޞައްނިފަކަށް މުޞައްނިފުގެ ޝަރުޢީ ވާރުތަވެރިންގެ އަތުގައި ބައެއް އެ މާއްދާގެ އަސާސްތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާގޮތަށް ބެލެނިވެރިވެއެވެ. އަދި އެ މާއްދާގެ (ނ)ގައި، އިސްތިސްނާއަކަށް ކަނޑައަޅާ މުއައްސަސާއަކީ ދައުލަތަށް ބޭނުން ފަށުމަކީ، މުއައްސަސާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ބޭނުން ބަލައި ޗެކްކުރުމެއް މުއައްސަސާއެއްނަމަ، އެ މުއައްސަސާ ބޭނުން ބެލުމަށްޓަކައި ދައުލަތް ލިބިގެން ކަނޑައަޅާފައި ބެލެނިވެރިވެއެވެ. ކޮޕީރައިޓް ޤާނޫނީ، ސަރުކާރު ހިންގައި މުއްސަނދިކުރުން މުއައްސަސާ ބެލުމަށްޓަކައި، އިޖުރާއީ މަސްއަލާގައި މަޤާމުން ކަނޑައެޅުމަކީ، ޔޫނަސްކޯ ޔުނިވާސަލް ދައުލަތްތަކުގެ ގާނޫނީ އިޖުރާއާތުގެ މި ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމު ތަޢާރަފުވުމުގެ ކުރިން ފުރަތަމަ ވެފައިވާ ޤާނޫނީ ގޮތުގައި، އެ ޤާނޫނު މިހާރު ތަޢާރުފު ކުރެވިފައިވާ ނިޒާމު ބައްޓަންކޮށް ތަރުތީބުކުރެވިގެންނެވެ. އެހެންކަމުން، ކޮޕީރައިޓުގެ ޤާނޫނުގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކުރާގޮތުން، އަދިވެސް ބަލަން ތަރުތީބު ކުރުމަށް ބޭނުންވާ މުއައްސަސާއަކީ، ދައުލަތާއިގުޅޭ ސަރުކާރު ހިންގައި، ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތުން ކުރިން ބަލައި، ވަގުތީގޮތުގައި އެންމެ ފަހުގެ ކަމަށް ގޮތުގައި މުއައްސަސާއަށް ވަކިކަމެއް ދެކެވެއެވެ.

.56 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމް މި. އިސްތިރާމު ސަލާމަތު އަހަރުގެ ފަރާތުން (1)[31] ފުސްކޮށްލަނީ އިސްތިރާމު ސަލާމަތު އަހަރުގެ ފަރާތުގެ މައްސަލަ ދައުލަތުން ހުރަހަރު ދައުލަތު ގޮތުގައި ކުރިމަތިވާ ކޮމިޝަނަކީ ފުސްކޮށްލާ އިސްތިރާމު މަސްއަލާގައި، ޖަވާބު އިޖުރާއީގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެދަށުން ހުރަހަރު ކަނޑައަޅާ މައްސަލަ ބިނާކޮށް، ދައުލަތުގެ ދައުލަ ބަޔާންކުރުން ތަފާސްހިސާބު ގޮތުގައި ނިންމާފައިވާ މުއައްސަސާއެއް. އަދި އެ ނިންމުމުގެ 28 ވަނަ ފުރުމުގެ ބައިގައި، ދަޢުވާގެ ފުސްކޮށް ގެންދިޔުން ކުރިއަށް ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ، މުއައްސަސާގެ މުއްސަނދިގައި ހިމެނޭ ސަރުކާރުގެ ކުރިން ހުރަހަރު ހުރަހެއްކަމަކަށް

---

[30] މިއަށްފަހު "ކޮޕީރައިޓުގެ ޤާނޫނު" ކަމުގައި ބުނެވޭނެއެވެ.

[31] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/12 ޤަޟިއްޔާ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމިގޮތުގެ ސަބަބުތަކަށް ބަލާއިރު، އެ މައްސަލައިގެ މަޢުލޫމާތުން ދޭހަވާ ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި، އެ މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ޒިންމާއެއް ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރު ކުރަނަކަމުގައިވިޔަސް، އެ މައްސަލައަކީ ކޯޓުން ބަލައިގެން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށް މައްސަލައެއްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާތީއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިބްރާހީމް ސައްދާމް އަޙްމަދު ޒަހީރު (1)[32] ގެ ޤަޟިއްޔާގައި، މައްސަލަ ބަލައިދިނުމުގެ ކުރުމުގެ ބާރުތަކާއި، އެ މައްސަލަ ދައުރުވުން އަދި ކުރަނަކައިވިޔަސް ކޯޓުން ގެންދިޔުމަށްޓަކައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާތީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލަށް ލިބިދީފައިވާ ދާއިރާތަކުގައި ދާއިރާ އެހެނިހެން ގުޅުންހުރި ބާރު އިސްތިސްނާ ކުރެވޭނީ، އެ މައްސަލައަކީ މަޢުލޫމާތުން ބަލާފައިވާ މައްސަލައަކަށް ނުވާނެކަމަށްދެކެމެވެ.

57. މި މައްސަލައަކީ، ކަނޑައަޅައިދިނުމާ ބަލައި، މައްސަލައިގެ ވަޒީފާތަކުގައި ގުޅިފައިވާނަމައި، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކަމުގެ ހާލަތުގައި ކަނޑައަޅައި، މަޢުލޫމާތު ސާބިތުކޮށް ދިނުމަށް ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާ މައްސަލައިގައެވެ. އަދި ދައުލަތުގެ ހެކި ވަޒީފާތަކުގެ ނުވަތަ ހެކި އިންސާނުގެ ޒިންމާ ތަކުގައި ކުރެވިފައިވާ މަސައްކަތް ނުވަތަ މައުލޫމާތުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅާ މައްސަލައެވެ. އިސްލާމީ މަސްދަރުގައި އިޖްމާޢު ސަބަބުތައް، ޝަރީޢަތުން ބަލައި ވަޒީފާ ކުރުމުގެ ގޮތުން ނިންމާފައިވާ މައްސަލައެވެ.

58. ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި، ޝަރީޢަތުގެ ކޯޓުތަކުގެ ނިންމުމަށް އަނބުރާ ދަޢުވާކުރާގެ ކޯޓުތަކުން ބަލައިގަނެވޭނެ ގޮތްވެއްޖެއެވެ. އެގޮތުން، މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިބްރާހީމް ސައްދާމް އަޙްމަދު ޒަހީރު (1)[33]

---

[32] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/12 ޤަޟިއްޔާ

[33] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/12 ޤަޟިއްޔާ

ޤަޟިއްޔާގައި ކަންހިނގިގޮތުން، އިސްތިއުނާފުގައި ތަޙްޤީޤާގައި ކުރިއަށް ނުގެންދިއުމަށް ނިންމާފައިވާ މައްސަލައަކަށްވާތީ، މައުސޫލުގައި ގޮތުގެމަތިން ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށްޓަކައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން މި މައްސަލަ އަލުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، މައްސަލަ ބަލައިގަތުން، ސަބަބުތަކުގެ މަރުހަލާތައް ހަމައިން ކުރިއަށް ގެންދަވަންޖެހޭ މައްސަލައެއްކަމަށް ދެކެމެވެ.

މައްސަލަ ނިންމުން ފެންނަގޮތް

59. އިސްވެ ބަޔާންކުރި ސަބަބުތަކަށް ބިނާކޮށް ހުކުމުން؛

59.1. އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ކޯޓުން ކަނޑައެޅި ޤާނޫނީ ނަތީޖާގެ ބަދަލުގައި އަދަބެއް ހިނގުމުގެ ކުރިން ދަރުމާ ޝާހިދުކަމުން [redacted] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] "ސަރުކާރުގެ ކުރިން ހުރަހަޅި ހުރަސްއެޅުމުގެ ނިންމި ނިންމުމުން"ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޝާހިދުކަމުން ކަނޑައަޅައި؛ އަދި

59.2. [redacted] ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] ޤަޟިއްޔާއިން ބަލާފައިވާ ދުވަހު، މި މައްސަލަ ނިންމާ ތާރީޚުން ފެށިގެން މަސައްކަތު 10 (ދިހައެއް) ދުވަސްތެރޭގައި، ދައުލަތުން އަލުން ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެ މައްސަލަ ކޯޓަށް ބަލައިގަތުން، އިސްތިއުނާފު މަރުހަލާ ކަނޑައަޅައި، ސަރުކާރުގެ މަރުހަލާއިން ފެށިގެން މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އަންގައި، މި އިސްތިއުނާފުގެ މައްސަލަ ނިންމައިފީމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޝުޢައްބު ނިޔާޒްގެ ރައުޔު

60. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޝިމާނާ ފަހުމީގެ ރައުޔަށް ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު [illegible] ޙުސައިނުގެ ރައުޔު

61. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible]ގެ ރައުޔަށް ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

[illegible] [redacted]، [illegible] [redacted] "ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [redacted] [illegible]" [illegible] [redacted] ކޯޓުގެ ނަންބަރު [redacted] [illegible] މި މައްސަލަ ނިންމާ [illegible] 10 (ދިހައެއް) [illegible] [illegible] ޤަޟިއްޔާ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމް ކުރީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު [illegible]
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު [illegible] ޙުސައިން